

حقوق کیفری و تخلفات پزشکی

دکتر محمد رضا الهی منش

قاضی دیوان عالی کشور

و

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

مجمع علمی و فرهنگی مجد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

این کتاب در تاریخ ۱۵، ۷، ۹۸ توسط
امور حقوقی انجمن علمی دکتران علوم آزمایشگاهی
تسمه گردیده است .

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
موارد تخلف را به دفتر مرکزی مجد گزارش فرمایید.

حقوق کیفری و تخلفات پزشکی

دکتر محمدرضا الهی منش

انتشارات مجد

چاپ پنجم: ۱۳۹۶ تعداد نسخه: ۵۰۰

حق چاپ محفوظ و منحصر به «مجد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، خیابان وحید نظری، تقاطع خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۱۰۸

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴-۶۶۴۱۲۰۷۸-۶۶۴۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۵۵-۱۸-۳
ISBN: 978-964-2955-18-3

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای زاندارمری، پلاک ۵۷ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

شعبه یزد: خیابان فرخی یزدی، مجتمع تجاری شقایق، طبقه هم کف - تلفن: ۶۲۶۸۶۷۰ ۰۳۵۱

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۳۰۰۰۸۷۷۶۷۷ فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید میرز حقوق کشور به طور منظم منتشر می شود.

فهرست مطالب

۱۱	سوگند نامه بقراط
۱۲	پیشگفتار چاپ سوم
۱۳	مقدمه
۱۵	بخش نخست: مفهوم مسئولیت کیفری پزشک
۱۷	گفتار نخست: سابقه تاریخی مسئولیت کیفری پزشک در ایران
۱۷	مبحث نخست: ایران باستان
۱۹	مبحث دوم: از پیدایش اسلام تا دوران مشروطیت
۲۱	مبحث سوم: ایران معاصر
۲۱	الف) از انقلاب مشروطیت تا پیروزی انقلاب اسلامی
۲۲	ب) از پیروزی انقلاب اسلامی تا زمان حاضر
۲۳	گفتار دوم: مفهوم مسئولیت
۲۳	مبحث نخست: تعریف مسئولیت
۲۴	مبحث دوم: انواع مسئولیت
۲۴	الف) مسئولیت اخلاقی و مسئولیت قانونی
۲۵	ب) مسئولیت قراردادی و مسئولیت خارج از قرارداد
۲۶	ج) مسئولیت کیفری و مسئولیت مدنی
۲۸	گفتار سوم: ارکان مسئولیت کیفری در اعمال پزشکی
۲۸	مبحث نخست: فعل مجرمانه یا خطای پزشکی
۳۰	الف) بی احتیاطی
۳۲	ب) بی مبالاتی
۳۵	ج) عدم مهارت
۳۶	د) عدم رعایت نظامات دولتی

۶ □ حقوق کیفری و تخلفات پزشکی

۳۸ نتیجه مجرمانه
۴۱ رابطه سببیت
۴۹ بخش دوم: جرایم
۵۱ گفتار نخست: سقط جنین
۵۳ مبحث نخست: انواع سقط جنین
۵۳ الف) سقط جنین جنایی
۵۳ ب) سقط جنین طبی
۵۶ ج) سقط جنین خود به خودی یا مرضی
۵۷ د) سقط جنین ضربه‌ای
۵۷ مبحث دوم: ارکان تشکیل دهنده سقط جنین عمدی
۵۷ الف) رکن قانونی
۵۸ ب) رکن مادی
۶۸ ج) رکن معنوی
۶۹ مبحث سوم: مجازات سقط جنین عمدی
۶۹ الف) مجازات سقط جنین عمدی از ناحیه افراد عادی
۶۹ ب) مجازات سقط جنین عمدی از ناحیه شاغلین امور پزشکی
۷۲ گفتار دوم: افشاء اسرار بیماران
۷۲ مبحث نخست: رکن قانونی
۷۵ مبحث دوم: رکن مادی
۷۵ الف) شخصیت مرتکب
۷۵ ب) وجود سر یا راز
۷۶ ج) افشاء نمودن سر
۷۶ مبحث سوم: رکن معنوی
۷۶ مبحث چهارم: مجازات افشاء اسرار
۷۷ گفتار سوم: صدور گواهی نامه خلاف واقع
۷۷ مبحث نخست: عنصر قانونی
۷۹ مبحث دوم: رکن مادی
۷۹ الف) شخصیت مرتکب
۸۰ ب) خلاف واقع بودن گواهی صادره

فهرست مطالب □ ۷

۸۱	مبحث سوم: رکن معنوی
۸۱	مبحث چهارم: مجازات صدور گواهی نامه خلاف واقع
۸۴	گفتار چهارم: دخالت غیر مجاز در امور پزشکی
۸۴	مبحث نخست: رکن قانونی
۸۵	مبحث دوم: رکن مادی
۸۵	الف) شخصیت مرتکب
۸۷	ب) فعل مرتکب
۸۸	مبحث سوم: رکن معنوی
۸۹	مبحث چهارم: مجازات دخالت غیر مجاز در امور پزشکی
۹۰	گفتار پنجم: اغفال بیماران
۹۰	مبحث نخست: رکن قانونی
۹۱	مبحث دوم: رکن مادی
۹۱	الف) شخصیت مرتکب
۹۱	ب) فعل مرتکب
۹۲	مبحث سوم: رکن معنوی
۹۲	مبحث چهارم: مجازات اغفال بیماران
۹۳	گفتار ششم: خودداری از کمک به مصدومین
۹۵	مبحث نخست: رکن قانونی
۹۸	مبحث دوم: رکن مادی
۹۸	الف) قرار داشتن اشخاص در معرض خطر جانی
۹۹	ب) استمداد مصدوم و یا وجود ضرورت کمک
۱۰۰	ج) عدم توجه خطر نسبت به کمک کننده و دیگران
۱۰۰	مبحث سوم: رکن معنوی
۱۰۱	مبحث چهارم: مجازات خودداری از کمک به مصدومین
۱۰۳	بخش سوم: آیین رسیدگی به جرایم پزشکی
۱۰۶	گفتار نخست: نحوه رسیدگی به جرایم پزشکی در دادسرای عمومی و انقلاب
۱۰۶	مبحث نخست: اقدام دادسرا پس از دریافت شکایت
	مبحث دوم: اقدامات دادسرا پس از اخذ نظریه کارشناسی دایر بر
۱۱۱	قصور پزشک یا کادر پزشکی

۸ □ حقوق کیفری و تخلفات پزشکی

- گفتار دوم: نحوه رسیدگی به جرایم پزشکی در دادگاه عمومی جزایی ۱۱۸
- مبحث نخست: اقدام دادگاه پس از دریافت کیفرخواست ۱۱۹
- مبحث دوم: اقدامات دادگاه پس از حضور طرفین ۱۲۰
- مبحث سوم: رسیدگی دادگاه تجدیدنظر ۱۲۳
- گفتار سوم: اجرای احکام کیفری ۱۲۷

- بخش چهارم: تخلفات انتظامی پزشکی** ۱۳۱
- گفتار نخست: مفهوم تخلف انتظامی ۱۳۳
- گفتار دوم: انواع تخلفات انتظامی و مجازات‌های آنان ۱۳۶
- ۱ - به کار نبردن حداکثر تلاش ممکن جهت معالجه و درمان بیماران ۱۳۶
- ۲ - سهل انگاری در انجام وظیفه و عدم رعایت موازین علمی، شرعی و قانونی ۱۳۹
- ۳ - افشاء نمودن اسرار و نوع بیماری ۱۴۲
- ۴ - پذیرش بیمار بیش از حدود توان معاینه و درمان ۱۴۴
- ۵ - انجام اعمال خلاف شئون پزشکی ۱۴۶
- ۶ - تحمیل نمودن مخارج غیر ضروری به بیماران ۱۴۸
- ۷ - ایجاد نمودن رعب و هراس در بیمار ۱۵۰
- ۸ - تجویز داروهای روان گردان و مخدر ۱۵۱
- ۹ - رعایت نمودن تعرفه‌های خدمات درمانی ۱۶۰
- ۱۰ - اخذ مبلغ مزاد بر وجوه دریافتی، توسط مسئولان مؤسسات درمانی ۱۶۵
- ۱۱ - عدم همکاری لازم در زمان وقوع بحران و سوانح و یا پیشگیری از بیماری‌های واگیردار ۱۶۶
- ۱۲ - ممنوعیت جذب و هدایت بیمار از مؤسسات بهداشتی درمانی دولتی و خیریه به مطب شخصی یا مؤسسات پزشکی خصوصی ۱۶۸
- ۱۳ - جذب بیمار از طریق تبلیغات گمراه کننده ۱۶۹
- ۱۴ - انتشار مقالات و گزارش‌های پزشکی خلاف اصول علمی که جنبه تبلیغاتی داشته باشد ۱۷۴
- ۱۵ - استفاده از عناوین علمی و تخصصی تأیید نشده ۱۷۵
- ۱۶ - تجویز دارو، خارج از مجموعه دارویی کشور (فارماکوپه) ۱۷۸
- ۱۷ - عدم ادامه درمان بیمار ۱۸۳
- ۱۸ - انتخاب پزشک مشاور بدون نظر پزشک معالج ۱۸۴

فهرست مطالب □ ۹

۱۸۵	۱۹- فروش دارو و تجهیزات پزشکی در محل اشتغال
۱۸۷	۲۰- عدم تحریر صحیح مشخصات و نحوه استفاده داروهای تجویز شده
۱۸۸	۲۱- عدم صدور نسخه بر اساس اصول علمی و شرایط بیمار
۱۹۰	۲۲- نظارت مستمر مسئولان فنی بر امور مؤسسات پزشکی
	۲۳- عدم رعایت ضوابط مربوط به درج آگهی در رسانه‌ها و تنظیم
۱۹۳	سرنسخه‌ها و تابلوها
۱۹۹	۲۴- استفاده و به کارگیری افراد فاقد صلاحیت در امور پزشکی
۲۰۳	۲۵- عدم اعلام تغییر نشانی مطب و مؤسسه پزشکی
۲۰۵	۲۶- عدم مساعدت و همکاری در فوریت‌های پزشکی
۲۰۷	۲۷- عدم رعایت ضوابط علمی و حرفه‌ای، توسط مسئولان فنی
۲۰۸	۲۸- بکارگیری افراد دارای صلاحیت در امور پزشکی ولی فاقد پروانه مطب
۲۱۰	۲۹- درمان بیماران بدون گذراندن دوره آموزشی در دوران تحصیل
۲۱۱	۳۰- عدم اخذ پروانه قانونی مجاز جهت درمان
۲۱۳	۳۱- عدم گذراندن دوره آموزشی طب مکمل و اخذ مجوز لازم
	۳۲- درج تبلیغات دارویی، مکمل‌های غذایی، تجهیزات پزشکی
۲۱۴	و.... بدون اخذ مجوز.
بخش پنجم: مراجع و آیین‌رسیدگی به تخلفات انتظامی پزشکی	
۲۲۱	گفتار نخست: دادسرای انتظامی سازمان نظام پزشکی
۲۲۳	مبحث نخست: تشکیلات
۲۲۴	مبحث دوم: وظایف و نحوه رسیدگی
۲۲۴	الف) اقدامات دادسرا در مرحله شروع به تحقیقات و رسیدگی:
۲۳۰	ب) اقدامات دادسرا پس از ختم تحقیقات:
۲۳۸	ج) اقدامات دادسرا در مرحله اجرای احکام:
۲۴۰	گفتار دوم: هیأت بدوی انتظامی
۲۴۰	مبحث نخست: تشکیلات
۲۴۶	مبحث دوم: نحوه رسیدگی
۲۵۲	گفتار سوم: هیأت تجدیدنظر انتظامی استان
۲۵۲	مبحث نخست: تشکیلات
۲۵۳	مبحث دوم: نحوه رسیدگی

۱۰ □ حقوق کیفری و تخلفات پزشکی

۲۶۱	گفتار چهارم: هیأت عالی انتظامی
۲۶۱	مبحث نخست: تشکیلات
۲۶۳	مبحث دوم: حدود صلاحیت
۲۶۳	مبحث سوم: کیفیت رسیدگی
۲۶۳	الف) کیفیت رسیدگی به اعتراض محکوم علیه
	ب) نحوه رسیدگی به اعتراضات و شکایات، از طرز کار هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر انتظامی و اعمال نظارت بر آنها
۲۶۸	
۲۷۱	ضمائم
۲۷۳	قانون سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران
۲۷۳	فصل اول - تعریف اهداف
۲۷۳	فصل دوم - وظایف و اختیارات
۲۷۵	فصل سوم - شرایط عضویت
۲۷۵	فصل چهارم - ارکان
۲۸۰	فصل پنجم - انتخابات
۲۸۴	فصل ششم - هیأت‌های انتظامی پزشکی
	آیین نامه انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین حرفه‌های پزشکی و وابسته در سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران
۲۹۲	فصل اول - تعریف، شرح وظایف و تخلفات صنفی و حرفه‌ای
۲۹۷	فصل دوم - مجازات‌های انتظامی
۳۰۰	منابع و مأخذ